

ROSPA0103 – Álcsi-völgy

Különleges madárvédelmi terület

© Lóránd Csabai

Mi az a Natura 2000?

A Különleges madárvédelmi területek (SPA) illetve Különleges természetmegőrzési területek (SCI) együttesen alkotják a Natura 2000-et, amely az Európai Unió természetvédelmi terület-hálózata. A Natura 2000 hálózat elsődleges szerepe a közösségi jelentőségű élőhelytípusok valamint növény- és állatfajok védelme.

Natura 2000-es terület Mácsapusztán

Mácsapuszta (Livada de Bihor) települést szántóföldek veszik körül, melyeken jórészt intenzív mezőgazdaság folyik. A monokultúrák nem megfelelő élőhelyek a legtöbb madárfajnak, ezzel szemben az Álcsi-völgy (Valea Alceului) gyepekből, vizes élőhelyből és facsoportokból álló változatos mozaikja valóságos oázis a környező ökosivatagban, és rendkívül jelentős élőhely sok védett madárfaj számára. Az Álcsi-völgyben felduzzasztott tó természetközeli aspektusú tövége kiváló költő- és pihenőhely a vízmadarak számára, a terület legfontosabb madaréllőhelye azonban mégiscsak a völgymenti akácok, ugyanis itt költ Bihar megye legjelentősebb kékvércse-állománya.

A terület kezelése

A Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium által ellenjegyzett gyámsági szerződés értelmében a mácsapusztai Különleges madárvédelmi terület kezelője a Milvus Csoport Egyesület. A Milvus Csoport egy madártani és természetvédelmi non-profit civilszervezet, és egyike az ország legelismertebb környezetvédelmi szervezeteinek. 1998-ban kezdtük meg kutatási és védelmi tevékenységeinket Mácsapusztán, és továbbra is nagy hangsúlyt fektetünk az itt található természeti értékek megőrzésére, ugyanakkor szem előtt tartjuk a helyi közösség fejlődésének szükségességét is.

© Palatitz Péter

Az Álcsi-völgyi költőtelep

A mácsapuszta határában fekvő költőtelepet alkotó vetési varjú fészkekben, illetve a Milvus Csoport által kihelyezett mesterséges költőládákban több faj is költ.

A **kék vércse** a végeláthatatlan puszták jellemző sólyomfaja, és egyben az Álcsi-völgy emblematis madara. Költőterülete Közép-Európától a távolkeletig terjed, míg Romániában az ország dél-keleti illetve nyugati részén van jelen.

A térség egyetlen telepeseen költő ragadozómadara. Sólyomféle léven nem készít saját fészket, a költéshez más madarak, jellemzően vetési varjak elhagyott fészkeire van szüksége. A századvégi varjúirtási hadjáratoknak betudhatóan számos vetésivarjú-telep megszűnt, amihez a mácsapusztai kolónia is közel állt. A varjak megfogyatkozásának folyamán kékvércse-párok száma is a tízedelére zuhant vissza. Az utóbbi években a Milvus Csoport és a Bihar megyei Környezetvédelmi Ügynökség védelmi tevékenységeket eszközölt, minek köszönhetően a kékvércse-állomány helyrejött, bár fennmaradása továbbra is az emberi segítségtől függ.

A költési periódust követően a kék vércsek kóborolnak, azonban az éjszakákat több száz vagy akár ezer példány együtt tölti az erre kiválasztott facsoportokban, ahova a madarak hagyományosan, évről-évre visszajárnak. A faj hosszútávú vonuló, a délnyugat-afrikai telőhelyek fele szeptemberben-októberben indul el, és csak május elején tér vissza hozzánk.

A hím illetve tojó kék vércsek jelentősen különböznek egymástól. A hímek alapszíne a kékes-palaszürke, míg a tojók tarka, szürke-narancsbarna-drapp színekben pompáznak. A frissen kikelt fiókákat habfehér pihe borítja, melyet néhány hét alatt csíkos tollruha vált. A kék vércsek fő táplálékbaszát a rovarok és rágcsálók alkotják, a vércsek tehát jelentős részt vállalnak a mezőgazdasági kártevők irtásából.

© Nagy Attila

© Melissa Ricquier

© Philip Mauckner

© Luda Andrei Dăhăjan

A **vörös vércse** a kék vércse közeli rokona. Az erészölyv mellett a leggyakoribb európai ragadozómadár. Romániában is igen elterjedt, a síkságtól a magashegységig mindenütt előfordul, ahol nyílt területeket talál. A kék vércsekhez hasonlóan többnyire varjúfélék elhagyott fészkeiben, valamint természetes faodvakban költ. Főként rágcsálókkal táplálkozik. Rokonával ellentétben csak részleges vonuló, a nálunk élő állomány egy része télen is kitart.

A **vetési varjú** főként tömeges jelenlétével hívja fel magára a figyelmet. A fészektelepeken együtt költő párok száma több tíz vagy akár néhány ezer is lehet, míg vonulásban illetve télen, az északra hozánk érkező állományokkal feldúsulva hatalmas csapatokat alkot. A köztudattal ellentétben mezőgazdasági szempontjából nem kártevő, sőt a költési periódusban kifejezetten hasznos, hiszen fiókáit különböző, a növénytermesztésben károsnak minősülő férggekkel, lárvákkal, rovarokkal, rágcsálókkal eteti.

Az **erdei fülesbagoly** egyike a nálunk leggyakoribb éjjeli ragadozómadár-fajoknak. Életmódját tekintve állandó illetve részleges vonuló, a téli nappalokat csapatokban töltő baglyok egy része északi vendég. Többnyire varjak és szarkák elhagyott fészkeiben költ. Főleg mezei pocokokkal él, melyekre mezőgazdasági területeken vadászik. A zsákmány meg nem emésztett részeit (szőr, csont) köpetek formájában visszaöklendezi.

Romániában az összes nappali és éjjeli ragadozómadár védett! A vetési varjú vadászata február 1. és július 31. között tilos!

További információkért tekintse meg honlapunkat (www.milvus.ro) illetve keresse meg egyesületünket e-mailen (valeaalceului@milvus.ro) vagy telefonon (0265-264726) keresztül!

Jelen kiadványt „Az Álcsi-völgy és a Berettyó-árter, a kék vércse védelmének érdekében kijelölt Natura 2000-es területek” pályázat keretén belül, a **Milvus Csoport Egyesület** adta ki. A pályázatot a **MOL Románia** és a **Polgár-Társ Alapítvány** támogatta. A kiadvány tartalma kizárólag a szerző véleményét tükrözi. A Támogatók nem vonhatóak felelősségre a kiadványban szereplő információk felhasználásáért.

Partner: Bihar megyei Környezetvédelmi Ügynökség